

Centrum porodní asistence Gynekologicko-porodnické kliniky
Masarykovy univerzity a Fakultní nemocnice Brno s podporou
Ústavu zdravotnických věd LF MU a Simulačního centra LF MU

3. celostátní konference porodní asistence

**Sdílet a pečovat
o sebe a o ni**

17. - 18. 5. 2024, Hotel Continental, Brno

Odborní garanti:

doc. MUDr. Vít Weinberger, Ph.D.
přednosta Gynekologicko-porodnické
kliniky FN Brno a LF MU

PhDr. Miloslava Kameníková
vedoucí Centra porodní asistence
GPK FN Brno a LF MU

Program Sborník

porodnice
Brno

M U N I
M E D

FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO

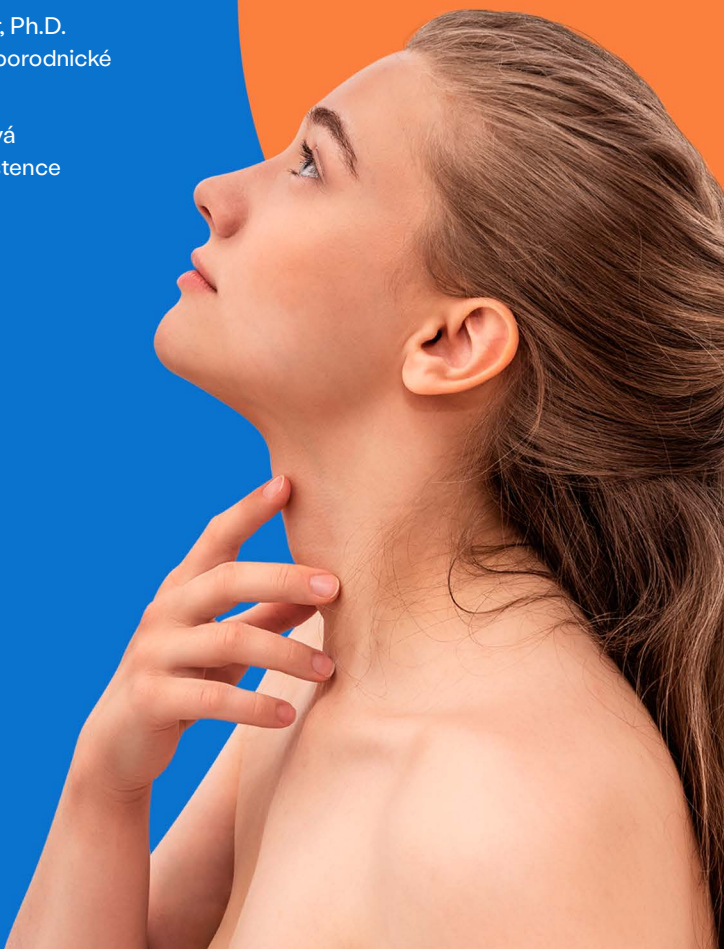

nadační fond
proni

jihomoravský kraj

B | R | N | O

TA-SERVICE
CONGRESS AGENCY

ODBORNÝ PROGRAM

17. 5. 2024 PÁTEK

9:00 - 9:15 **Zahájení konference**
V. Weinberger, A. Pokorná, A. Menšíková, M. Kameníková

1. Blok

9:15 - 9:30 **Porodní asistentky jsou součástí lidských příběhů**
K. Hájková Klíčová

9:30 - 9:45 **Každý zvlášť, ale přece spolu**
A. Stejskalová

9:45 - 10:00 **Koncepce šetrné péče o novorozence**
L. Přikrylová, N. E. Nerudová

10:00 - 10:15 **Fysioindukce – cesta k porodu bez chemie**
P. Sklenářová

10:15 - 10:25 **Diskuse**

10:25 - 10:55 **Coffee Break**

2. Blok

10:55 - 11:15 **Funkční koncepce CPA – jak začít?**
M. Kameníková

11:15 - 11:35 **Spokojenost českých žen s péčí v mateřství – analýza výsledků dotazníkového průzkumu**
R. Wilhelmová

11:35 - 11:50 **Exkurze do zahraničí jako cenná zkušenost**
H. Vašínková

11:50 - 12:00 **Diskuse**

12:00 - 12:15 **Křest knihy „K porodu bez obav“**
Autorka: B. Čermáková

12:15 - 13:15 **Oběd**

3. Blok

13:15 - 13:30 **Výzvy a příležitosti vzdělávání porodních asistentek očima studentek**
T. Krausová

13:30 - 13:45 **Mentoring – vztah založený na důvěře**
M. Zemanová

13:45 - 14:00 **Amniotomie – benefity a rizika + Evidence-based medicine (EBP)**
S. Drličková, L. Konečná

14:00 - 14:20 **Pohyby v pánvi při dystokii ramének**
M. Bajerová, L. Hruban

14:20 - 14:30 **Diskuse**

14:30 - 15:00 **Coffee Break**

4. Blok

15:00 - 15:20 **Porod s dříve vysloveným přáním**
S. Pašková

15:20 - 15:40 **Porod ve vlastní režii pomocí individuální péče**
P. Nagy

15:40 - 16:00 **Rozvoj návazné poporodní péče poskytované porodními asistentkami v komunitním prostředí**
Z. Štromerová

16:00 - 16:15 **Cizinci v porodnici FN Brno – co je dobré vědět**
D. Fodorová, M. Válková

16:15 - 16:30 **Diskuse**

18:00 **Diskusní večer**
Restaurace Sborovna, Botanická 1

PARTNEŘI KONGRESU

Vystavovatel

Bayer s.r.o.

Linde Gas a.s.

Georen Europe s.r.o.

Nat Pharma s.r.o.

Gedeon Richter Marketing ČR, s.r.o.

VZP ČR - regionální pobočka Brno

Weleda CZ

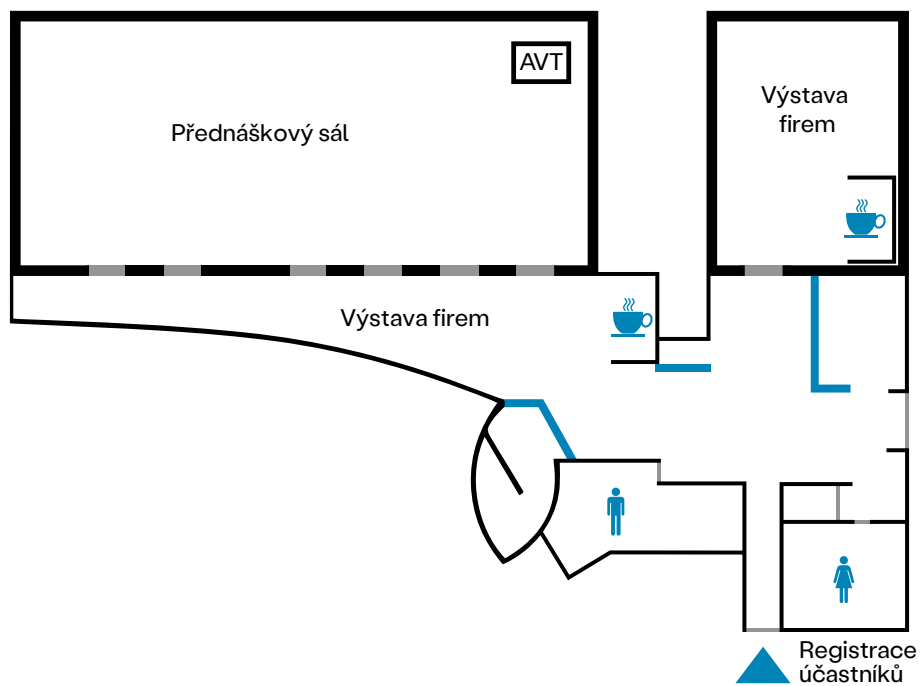
LOBEY Laboratories s.r.o.

BOIRON CZ, s. r. o.

PROFIMED s.r.o.

Perinatální hospic Dítě v srdci, z.s.

PLÁNEK KONFERENCEČNÍCH PROSTOR

ABSTRAKTA

Seznam abstrakt	strana
Pohyby v pánvi při dystokii ramének Bajerová M., Hruban L.	7
Amniotomie – benefity a rizika + evidence-based medicine (EBP) Drlíčková S., Konečná L.	8
Cizinci v porodnici FN Brno – co je dobré vědět Fodorová D., Válková M. ²	8
Porodní asistentky jsou součástí lidských příběhů Hájková Klíčová K.	8
Funkční koncepce CPA – jak začít? Kameníková M.	9
Výzvy a příležitosti vzdělávání porodních asistentek očima studentek Krausová T.	9
Porod ve vlastní režii pomocí individuální péče Nagy P.	10
Porod s dříve vysloveným přáním Pašková S.	10
Koncepce šetrné péče o novorozence Příkrylová L., Nerudová N. E.	11
Každý zvlášť, ale přece spolu Stejskalová A.	11
Fysioindukce – cesta k porodu bez chemie Sklenářová P.	12
Rozvoj návazné poporodní péče poskytované porodními asistentkami v komunitním prostředí Štromerová Z.	12
Exkurze do zahraničí jako cenná zkušenost Vašínková H.	13
Spokojenost českých žen s péčí v mateřství – analýza výsledků dotazníkového průzkumu Wilhelmová R., Veselá L., Janků P., Kameníková M., Hruban L., Pokorná A.	14
Mentoring – vztah založený na důvěře Zemanová M.	15

POHYBY V PÁNVI PŘI DYSTOKII RAMÉNEK

Bajerová M.¹, Hruban L.²

¹1. Rehabilitační oddělení FN Brno

²2. Gynekologicko-porodnická klinika FN Brno

Při porodu se odehrávají v pánvi rodičky jemné, leč prokazatelné pohyby, které se dějí ve všech skloubeních pánve, ve všech anatomických rovinách a osách těla (sagitální, frontální, transversální). Smyslem těchto pohybů je postupně zvětšovat prostor v malé pánvi pomocí rozšíření jednotlivých pánevních rovin tak, aby hlavička plodu mohla snáze vstoupit do pánevního vchodu, bezpečně prostoupit pánevní šíří a úžinou a v závěru pánevním východem. Z pohledu biomechaniky jsou tyto pohyby popisovány jako kontrnutace a nutace sakrální kosti a ilia. Kontranutační pohyby sakrální kosti pomáhají zvětšit rovinu pánevního vchodu. Nutační pohyby sakrální kosti poskytují zvětšení roviny pánevní šíře, pánevní úžiny a východu. Významným faktorem, který ovlivňuje rozsah pohybu v jednotlivých spojích a dle toho patřičně zvětšení jednotlivých pánevních rovin, je poloha matky při porodu. Pro maximální zvětšení jednotlivých pánevních rovin a využití maximální možné kapacity matčiny pánve při porodu, které je potřeba využít u dystokie ramének, je nutné zapojit aktivní pohyby matky spolu s pasivním protažením měkkých tkání v dolní bederní páteři a v kyčelních kloubech. Konkrétní pohyby v kyčelních kloubech předurčují, zda dojde k umožnění kontranutačních nebo nutačních mechanismů a tedy ke zvětšení či zmenšení jednotlivých pánevních rovin. Názory na mechanismus účinnosti McRobertsova manévru jsou v mnoha zdrojích uváděny nejasně a nepřesně a zpravidla nejsou založeny na daných biomechanických principech. Představa, že při maximální flexi v kyčlích u McRobertsova manévru dochází ke zvětšení předozadního průměru roviny pánevního vchodu, je v přímém rozporu s fyziologickými biomechanickými principy pohybů v pánvi při porodu. Znalost těchto biomechanických principů a pohybů v pánvi v průběhu porodu dává porodníkům a porodním asistentkám příležitost k pochopení, jak pomocí pohybů v kyčelních kloubech rodičky příznivě ovlivnit prostor v malé pánvi a jak úspěšně postupovat v případě dystokie ramének.

AMNIOTOMIE – BENEFITY A RIZIKA + EVIDENCE-BASED MEDICINE (EBP)

Drlíčková S., Konečná L.

Ústav zdravotnických věd LF MU

Amniotomie - též dirupce, představuje umělé protržení dolního pólu vaku blan, nejčastěji během první doby porodní. Historicky byla během normálního porodu prováděna pouze ojediněle.

V současné době je obvykle považována za poměrně rutinní výkon, který má převážně urychlit průběh porodu. Je považována za intervenci, kde převažují její benefity.

Jako každý medicínský zásah však přináší určitá rizika, kterým není věnováno tolik pozornosti, kolik by si zasloužila.

CIZINCI V PORODNICI FN BRNO – CO JE DOBRÉ VĚDĚT

Fodorová D.¹, Válková M.²

¹porodní asistentka Gynekologicko-porodnická klinika FN Brno

²sociálně – zdravotní pracovník FN Brno

Prezentace mapuje problematiku cizích státních příslušníků, kteří si ke svému porodu vyberou naši porodnici, a to ze dvou úhlů pohledu – ze strany cizojazyčné rodiny a ze strany personálu (porodní asistentky a zdravotně-sociální pracovnice). Hlavním tématem a cílem prezentace je předat důležité informace, které cizinci před porodem a po porodu ve FN Brno potřebují. Postupně ukazujeme různé možnosti zkvalitnění koncepce předporodní, porodní i poporodní péče s důrazem na možnou pomoc v jakékoliv fázi těhotenství i porodu. Poukazujeme také na osvědčenou spolupráci mezi rodiči, FN Brno, matrikou, Centrem pro cizince JMK, ambasádou či neziskovým sektorem.

PORODNÍ ASISTENTKY JSOU SOUČÁSTÍ LIDSKÝCH PŘÍBĚHŮ

Hájková Klíčová K.

Přítomnost u porodu, při kterém se narodí mrtvé miminko, nebo jehož prognoza není příznivá, klade na pečující profesionály velké nároky. Tento příspěvek si klade za cíl podpořit porodní asistentky nejen v dobré a respektující komunikaci se zasaženou rodinou, ale také přinese téma péče o duševní zdraví členů týmů, kteří jsou u perinatální nebo rané ztráty přítomni. Porodní asistentky jsou součástí příběhů rodin, které přišly o miminko. Příspěvek přinese konkrétní tipy, jak se v tématu perinatální ztráty vzdělávat a získávat v něm větší jistotu a sebedůvěru.

FUNKČNÍ KONCEPCE CPA – JAK ZAČÍT?

Kameníková M.

Gynekologicko-porodnická klinika FN Brno

Modely péče, běžné ze zahraničí, kdy se o ženu s nízkým rizikem starají porodní asistentky, se už částečně začínají uplatňovat i u nás. V rámci některých pracovišť jsou porodním asistentkám plně přiznány jejich kompetence a mohou vést porody u nízkorizikových rodiček. Vznikají Centra porodní asistence (CPA) následující evropský trend a jsou mimo jiné obrazem rostoucí poptávky žen po respektujícím přístupu. V každé porodnici, kde vzniklo CPA, muselo ale nejdříve dojít k systémovým změnám. Před 3 lety vzniklo CPA i ve FN Brno a přibývá pracovišť v ČR, která o tom začínají též přemýšlet. A tak na mysl začínají přicházet otázky – Jak začít? Co je třeba udělat hned na začátku? Jak zajistit, aby to fungovalo? Co budeme potřebovat? V prezentaci bychom se chtěli podělit o naše zkušenosti.

VÝZVY A PŘÍLEŽITOSTI VZDĚLÁVÁNÍ PORODNÍCH ASISTENTEK OČIMA STUDENTEK

Krausová T.

Ústav zdravotnických věd LF MU

V rámci neustálého úsilí o zlepšení kvality vzdělávacích programů je klíčové pochopení perspektivy a zkušeností těch, které jsou těmito programy nejvíce ovlivněny – studentek. Na podnět vedoucích školitelů vznikla SWOT analýza studijního programu porodní asistence v Brně z pohledu studentek, jakožto jeho přímých účastnic. Analýza identifikuje klíčové silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby spojené s programem, a to vše s cílem poskytnout vhledy pro jeho další rozvoj a inovaci. O tato zjištění spolu s doporučením pro efektivní zpětnou vazbu mezi vyučujícími a studenty se s vámi v prezentaci podělíme.

POROD VE VLASTNÍ REŽII POMOCÍ INDIVIDUÁLNÍ PÉČE

Nagy P.

Gynekologicko-porodnická klinika FN Brno

Člověk 21. století chce mít svůj život pod kontrolou.

Pro ženy toto tvrzení platí měrou vrchovatou. Společenským posilováním postavení žen, posílené vědomím žen o vlastní hodnotě, právem žen na možnost volby ve všech aspektech svého života, nutně vede ke změně postoji žen i v oblasti reprodukce.

Co zůstává stejné a neměnné je, že porod pro ženu byl, a stále je, velkým životním milníkem. Na výsost formativní zkušeností.

Co se však mění, je přístup žen. S vývojem společnosti se vyvíjí i vyšší potřeby žen zajistit si porod dle svých představ. Nechtějí se stát jen pouhými pasivními aktérkami, které se tzv. „nechají odrodit“, ale aktivními účastnicemi, které se k porodu připravují předem, ať už získáváním informací, možností výběru porodnice, stanovením okolností vedení svých porodů pomocí porodních plánů či DVP.

Je možné podobně chápat i potřebu žen, které si zvolí cestu individuálního doprovodu porodní asistentky?

Odpověď na tuto otázku budeme hledat v prezentaci, ve které nahlédneme na konkrétní důvody 240 žen, které v roce 2023 využily služby individuálního doprovodu porodní asistentky v rámci aktivit CPA Brno.

Cílem je také dohlédnout na strachy, obavy a očekávání žen a naše možnosti, jak s nimi pracovat i v případech, kdy narazíme na určité mantinely vzájemné spolupráce.

POROD S DŘÍVE VYSLOVENÝM PŘÁNÍM

Pašková S.

Právníčka věnující se medicínskému právu, které současně vyučuje na Právnické fakultě Masarykovy univerzity

Porod a právo předem vyjádřit svou vůli – tohle spojení přináší institut Dříve vysloveného přání.

O tom, jak s ním pracovat v souladu se současnými lidskoprávními standardy, jaké limity má a jak se odlišuje od porodního přání, to bude předmětem tohoto příspěvku.

KONCEPCE ŠETRNÉ PÉČE O NOVOROZENCE

Příkrylová L., Nerudová N. E.

FN Olomouc

Představujeme výběr konkrétních postupů v péči o novorozence, které reflektují nejnovější poznatky současné vědy a v co největší možné míře zohledňují přání a potřeby rodičů. Jednotlivé porodnice se liší v ošetrovatelských postupech, v nabídce služeb a v osobním přístupu během poporodní péče o matku a dítě. Chceme sdílet praxi, která se nám osobně osvědčila v nemocniční i komunitní péči a kterou my i rodiče vnímáme jako prospěšnou a efektivní. Uvedené zkušenosti předkládáme jako inspiraci pro porodní asistentky s myšlenkou vzájemné pomoci růstu, rozvoje zdravotnické péče a humanizace českého porodnictví.

KAŽDÝ ZVLÁŠŤ, ALE PŘECE SPOLU

Stejskalová A.

Neonatologické oddělení, JIRPN FN Brno

Jednotka intenzivní a resuscitační péče o novorozence zajišťuje komplexní a vysoce specializovanou péči převážně o extrémně a velmi nezralé novorozence. Technické zázemí umožňuje neonatologům a sestřičkám poskytovat péči novorozencům již od 23. gestačního týdne. Obrovskou a nenahraditelnou roli v péči o své dítě mají jeho rodiče. V rámci možností našeho oddělení se je snažíme co nejvíce do péče zapojit. Nulová separace tedy žádné oddělení či nerozdělení matky a novorozence od porodu do propuštění z porodnice. Mělo by platit i pro děti nedonošené. Snažíme se o zajištění podpory celé rodiny skrze edukaci, ale také rodičovskou organizací Nedoklubko, zapojujeme Centrum provázení a vytváříme příjemné prostředí pro celou rodinu. Snažíme se o to, aby se rodičům a jejich dětem i v těchto těžkých situacích dostalo maximální péče a podpory.

FYSIOINDUKCE – CESTA K PORODU BEZ CHEMIE

Sklenářová P.

Nemocnice Kroměříž

Každá z nás porodních asistentek určitě někdy zažila situaci, která vyžadovala radu, zkušenost té zkušenější a naslouchání jedna druhé. Předávání tohoto „poselství“ z jedné generace porodních asistentek na druhou. To vlastně fyziolodické – rady, zkušenosti a metody, jak ženě pomoci nejen k začátku porodu, ale i jeho zdárnému průběhu.

Je to soubor metod, které mohou nastartovat porod, vylepšit nález na porodních cestách anebo zlepšit děložní činnost během porodu.

Provádí se v naší porodnici ambulantně, žena je přijata až pokud spontánně odteče plodová voda anebo má pravidelné zesilující děložní kontrakce. I když fyziolodické nevede vždy v ten den k porodu, vždy zlepšit nález na porodních cestách anebo se žena vrací s pravidelnými kontrakcemi během noci či následujícího dne. Výhodou je i seznámení s prostředím, kde bude rodit a samozřejmě také s lidmi, které může u porodu potkat.

ROZVOJ NÁVAZNÉ POPORODNÍ PÉČE POSKYTOVANÉ PORODNÍMI ASISTENTKAMI V KOMUNITNÍM PROSTŘEDÍ

Štromerová Z.

Porodní dům U čápa, o.p.s.

Úvod: Záměrem projektu je přispět k plošnému zavedení porodnické služby, která v současné době většině žen chybí – zaplnit prázdné místo v nabídce porodnických služeb.

Metodika a výsledky:

1. Vytvoření publikace pro porodní asistentky poskytující poporodní péči v komunitním prostředí („Průvodce poporodní péčí“)
2. Vytvoření interaktivní mapy porodních asistentek, které budou poskytovat své služby ženám, propuštěným z porodnice.
3. Organizace informačních seminářů pro porodní asistentky, lékaře, zástupce nemocnic, zdravotních pojišťoven, zdravotního odboru Magistrátu, otevřených i pro zástupce zdravotních odborů krajských úřadů, zástupce zdravotních výborů Parlamentu a Senátu.

Diskuse:

Výhody současného systému porodnické péče v České republice

- Důsledná zdravotnická péče o ženu během těhotenství.
- Hustá, dobře dostupná síť porodnic.
- Vysoká technická vybavenost porodnic.

Nevýhody současného systému porodnické péče v České republice

- Nedostatečná diferenciací nabízené péče – těhotným a rodícím ženám je všeobecně nabízena péče vhodná především pro rizikové stavy.
- Výrazný nedostatek porodnických pracovišť zaměřených především na primární a přímou podporu zdraví během těhotenství, porodu a doby poporodní.
- Chybí systém návazné poporodní péče poskytované ženám a jejich novorozenečným dětem po propuštění z porodnice v jejich domácím prostředí v kruhu rodiny, optimálně hrazený z veřejného zdravotního pojištění.
- Nedostatečné využití plného pracovního potenciálu mezinárodně uznávaného optimálního poskytovatele zdravotní péče zdravým těhotným a rodícím ženám a ženám v době poporodní, jímž je porodní asistentka.

Závěr: Projekt proběhl v roce 2023 a byl finančně podpořen z grantového řízení hlavního města Prahy.

Literatura: WHO recommendations on maternal and newborn care for a positive postnatal experience <https://www.who.int/publications/i/item/9789240045989>

EXKURZE DO ZAHRANIČÍ JAKO CENNÁ ZKUŠENOST

Vašínková H.

Ústav zdravotnických věd LF MU

Jsem studentka porodní asistence a byla jsem na Erasmu ve Slovinsku. V prezentaci se podělím o svoje zkušenosti, které jsem získala na erasmové stáži, o radostech a strastech porodů v Ljublani, ale též o mezinárodním obohacování jako takovém. Absolvovala jsem tam předmět „Sexuologie v porodní asistenci“.

Při péči o ženu se jako porodní asistentky dotýkáme témat spojených se sexualitou. Jak a co v této oblasti komunikovat, abychom se všichni cítili dobře?

SPOKOJENOST ČESKÝCH ŽEN S PÉČÍ V MATEŘSTVÍ – ANALÝZA VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO PRŮZKUMU

Wilhelmová R.¹, Veselá L.¹, Janků P.², Kameníková M.², Hruban L.², Pokorná A.¹

¹Ústav zdravotnických věd LF MU Brno

²Gynekologicko-porodnická klinika FN Brno

Zkušenosti a spokojenost žen s péčí v mateřství je tématem, o kterém se stále více diskutuje, a to nejen v odborné literatuře.¹ Příspěvek prezentuje první výsledky kvantitativní analýzy dat získaných v rámci národního projektu AZV ČR s názvem „Kvalita poskytované prenatální a perinatální péče pohledem českých žen“, který zmiňovanou problematiku podrobně studuje. Zdrojem kvantitativních dat byl použitý nástroj – standardizovaný dotazník PREMAPEQ.² V první fázi bylo analyzováno 1944 dotazníkových formulářů. V souboru bylo zastoupeno 54 % prvorodiček, 32 % druhořodiček a 14 % vícerodiček, více než polovina žen byla vdaná a měla vysokoškolské vzdělání, ženy byly nejčastěji ve věku mezi 26-35 lety; 73 % žen uvádělo přítomnost partnera u porodu, pokud si to přály; 86 % žen deklarovalo, že absolvovaly během těhotenství pět a více ultrazvukových vyšetření a 77 % žen považovalo informace k vyšetření za uspokojivé. Pouze 14 % žen bylo během těhotenství v kontaktu s porodní asistentkou, přičemž se k nim v převážné většině případů chovala s úctou, projevovala zájem a byla otevřená dotazům ženy. Celkově ženy uváděly, že nejméně informací získávají v oblasti psychických změn v souvislosti s těhotenstvím, o kojení a období po porodu. Nejméně spokojené jsou ženy s organizací péče na poporodních odděleních, kde pocítují zejména nedostatek klidu pro odpočinek. Obvykle ženy neměly dostatečnou představu, kdo je za poskytovanou péči zodpovědný. Pro dokreslení situace byl v závěru dotazníku prostor pro volná sdělení žen, předběžné výsledky kvalitativní analýzy byly již prezentovány³ a dále pokračuje jejich zpracovávání. Projekt je realizován týmem Ústavu zdravotnických věd LF MU ve spolupráci s týmem Gynekologicko-porodnické kliniky FN Brno a zahraničními konzultantkami.

Klíčová slova: spokojenost žen, zkušenosti, kvalita péče, informace, mateřství

Dedikace k projektu

Tato práce byla podpořena Ministerstvem zdravotnictví České republiky v rámci grantu č. NU21-09-00564 „Kvalita poskytované prenatální a perinatální péče z pohledu české ženy“ Všechna práva vyhrazena.

Literatura:

¹ Wilhelmová R, Veselá L., Korábová I, Slezáková S, Pokorná A. Determinants of respectful care in midwifery, Kontakt. 2022;24(4/2022), DOI: 10.32725/kont.2022.035.

² Sjetne IS, Iversen HH, Kjøllesdal JG. A questionnaire to measure women's experiences with pregnancy, birth and postnatal care: instrument development and assessment following a national survey in Norway. BMC Pregnancy Childbirth. 2015;21(15):182. DOI:10.1186/s12884-015-0611-3.

³ Wilhelmová R, Veselá L, Korábová I, Janků P, Kameníková M, Hruban L, Pokorná A. Czech women's experiences with maternity care – analysis of free text comments. European Journal of Midwifery. 2023; 7(Supplement 1), DOI: 10.18332/ejm/172315.

MENTORING – VZTAH ZALOŽENÝ NA DŮVĚŘE

Zemanová M.

Gynekologicko-porodnická klinika FN Brno

Mentoring není jen o učení od těch zkušených, starších a úspěšných porodních asistentek, kolegů, ale je to i cenný nástroj pro ty, kteří mentorují.

Není to jednosměrná cesta za společnou péčí a v porodní asistenci.

Mentoring chrání, posiluje sebedůvěru, zlepšuje kompetence, naslouchá a vytváří konstruktivní zpětnou vazbu.

Pomáhá vidět věci z jiného úhlu pohledu, z jiné perspektivy – **Být ve vztahu.**

Učíme se od sebe navzájem.

3. celostátní konference porodní asistence
Kolektiv autorů, sborník abstrakt

ISBN 978-80-88112-19-8

Vydal:
TA -SERVICE s.r.o.
Hlinky 48, 603 00 Brno
2024